

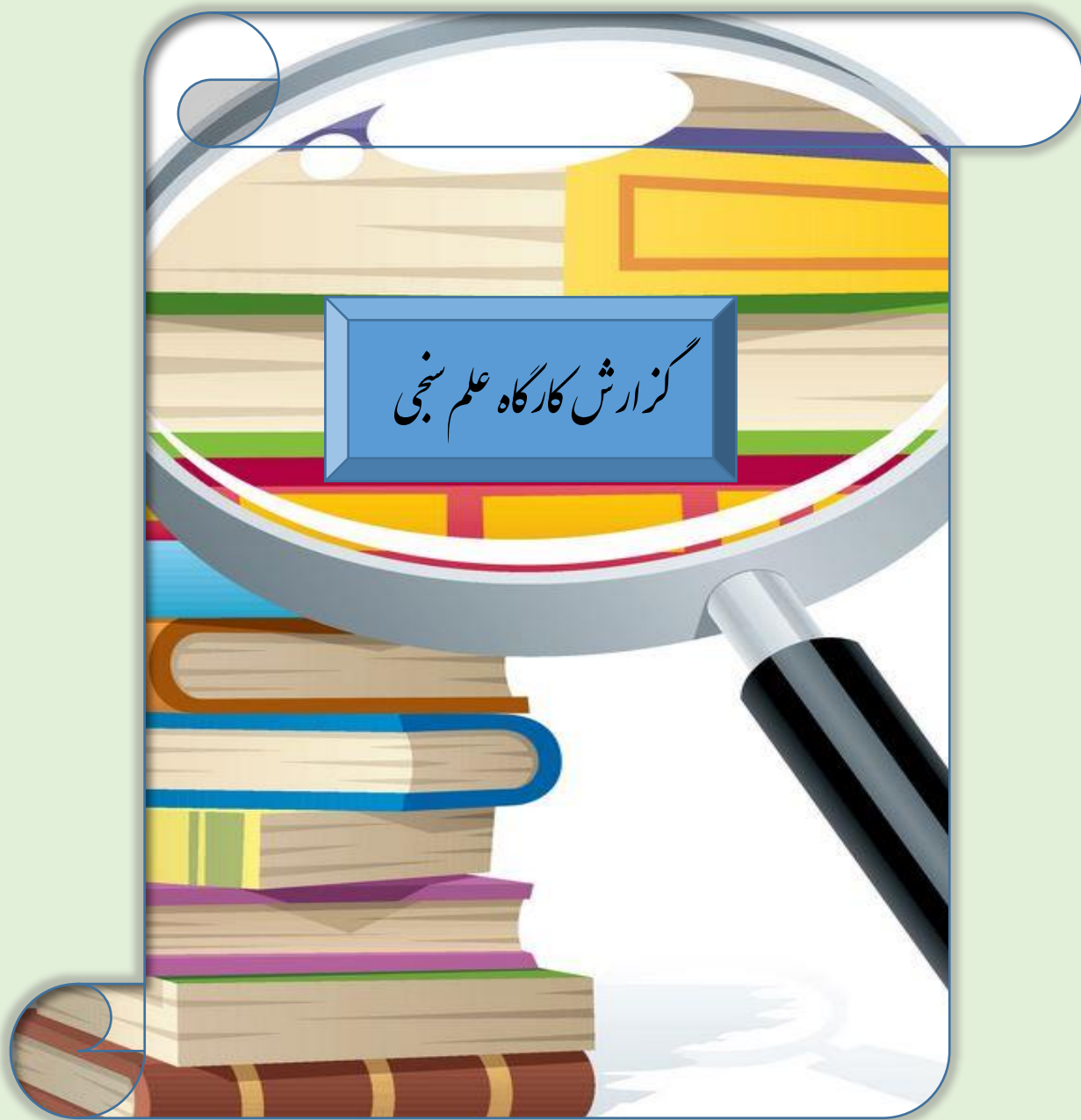
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز

مرکز آموزشی درمانی شهید رجایی

گزارش

کارگاه علم سنجی

شهریور ۱۳۹۷

تعریف علم‌سنجی

علم سنجی چیست؟

آن دسته از روش‌های کمی را که به تحلیل علم بعنوان یک فرآیند اطلاعاتی تأکید دارند «علم سنجی» می‌نامند. «علم سنجی» به تعبیری ساده تر عبارت است از دانش اندازه گیری علم. که با بررسی و کشف نظام و ساختار یک حوزه علمی به روش کمی، دستاوردهای یک قلمرو فکری را معین کرده و حتی خطوط احتمالی برای پیشرفتهای بعدی را پیش بینی می‌کند. علم سنجی سعی دارد با استفاده از داده های کمی مربوط به تولید، توزیع و استفاده از متون علمی، علم و پژوهش علمی را توصیف و ویژگیهای آن را مشخص کند.

اولین کسانی که واژه علم‌سنجی را ابداع کردند دوبروف و کارنوا بودند. آنها علم‌سنجی را به عنوان اندازه‌گیری فرآیند انفورماتیک تعریف کردند. انفورماتیک از نظر میخائیل عبارت است از اصول علمی که به بررسی ساختار و ویژگیهای اطلاعات علمی می‌پردازد و قوانین و فرآیندهای این ارتباطات را مورد بحث قرار می‌دهد.

علم‌سنجی از دهه ۵۰ قرن بیستم میلادی شکل گرفت و در طول یک دهه توانست توجه بسیاری را به خود جلب کند و یک دهه بعد و در زمان انفجار تاسیس پی‌درپی رشته‌های جدید دانشگاهی در اشکال مختلف و تحت عناوینی چون علوم اطلاع‌رسانی و کتابداری در محافل دانشگاهی جا افتاد. امروزه عمده‌ترین شاخص تولید علم در سطح جهان تعداد مقالات علمی نمایه شده در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی و نیز استنادهای مرتبط با آن شناخته شده است. هر یک از این شاخص‌ها دارای اهمیت خاصی در سنجش داده‌های علمی دارا می‌باشند. تعداد مقالات نمایه شده بیانگر رشد کمی تولیدات علمی و استنادهای مرتبط با آن نشانگر اثربخشی مقاله چاپ شده و سطح کیفی آن است. در کنار این شاخص‌های اصلی معیارهای دیگری چون پژوهش‌های کاربردی، تعداد کتب چاپ شده، ثبت اختراعات، مراکز رشد فناوری، کنفرانس‌ها، مجلات علمی - پژوهشی و ... نیز در تعیین میزان تولیدات علمی موثرند.

استناد

در متون علمی، استناد عبارت است از نقل قول یا ارجاع به سایر نوشته‌های مرتبط به شیوه‌ای ساختار یافته، قابل فهم و پیگیری برای خوانندگان متن، هدف اصلی استناد صداقت نویسنده در بیان مطالبی است که پیشتر توسط سایر نویسندگان ابراز شده است.

دلایل استناد به کار دیگران

- ارزش و احترام به صاحب‌نظران
- تایید کار دیگران
- انتقاد از کار دیگران
- تایید کار خود
- مقایسه اثر خود با کار دیگران
- استفاده از روشهای یکسان
- ادامه کار دیگران
- شرح کار دیگران

پایگاههای استنادی

پایگاههای استنادی و نمایه سازی معمولاً دربرگیرنده اطلاعات کتابشناختی منابع می باشند که بر اساس استناداتی که به آن ها می شود گزارشات و تحلیل های استنادی منابع را ثبت و تحلیل می کنند. سه پایگاه مهم و شناخته شده در این حوزه پایگاههای ISI, Scopus, Google scholar و web of science می باشد.

یکی از این پایگاهها، پایگاه استنادی تامسون رویترز (ISI Web of Knowledge) است که اطلاعات مقالات را از مجلاتی که در سایت جهانی ISI نمایه میشود استخراج می کند. این پایگاه به صورت رایگان در دسترس نیست و برای دسترسی به آمارها نیاز به عضویت و پرداخت هزینه های لازم دارد. رتبه مجلات نمایه شده در ISI که با معیارهای علم سنجی از قبیل ضریب تأثیر، شاخص فوریت و نیمه عمر استناد ارزیابی شده اند سالانه توسط پایگاه تامسون رویترز در نشریه گزارش استنادی (JCR) انتشار می یابد.

کارکرد پایگاه استنادی Scopus نیز مشابه تامسون رویترز می باشد. از آنجایی که برخی از مجلات ممکن است در هر دو پایگاه نمایه شده باشد، رتبه بندی های اعلام شده از سوی این دو پایگاه می تواند بسته به تعداد کل مجلاتی که در هر یک از آنها نمایه شده و مجلات مشترک تا حدی متفاوت باشد. پایگاه استنادی Scimago با بهره گیری از داده های پایگاه اسکوپوس، تحلیل های علم سنجی انجام داده و اطلاعاتی راجع به جایگاه هر کشور و تأثیر آن در توسعه دانش جهان را به صورت رایگان در اختیار عموم می گذارد. این پایگاه علاوه بر رتبه بندی کشورها از نظر مقالات و ارجاعات، دو بخش دیگر نیز دارد که مراکز تحقیقاتی و مجلات علمی پژوهشی را

رتبه‌بندی می‌کند. پارامترهای رتبه‌بندی به طور مستقیم و غیرمستقیم به تعداد و کیفیت مقالات ارائه شده وابسته بوده و شامل مواردی از قبیل تعداد مقالات علمی، همکاری‌های بین‌المللی، مقالات با کیفیت بالا و مقایسه تأثیر علمی مقالات چاپ شده از یک دانشگاه در مجلات با تأثیر مقالات دانشگاه‌های دیگر در همان زمینه تحقیقاتی می‌باشد. پایگاه Scimago مجلات را براساس شاخص به نام (SJRI) رتبه‌بندی می‌کند. این شاخص نسبت ارجاعات به مقاله‌های یک مجله در یک سال خاص در مقایسه با مقالات چاپ شده در سه سال گذشته آن مجله را اندازه‌گیری می‌نماید. پایگاه دیگر Google scholar است که متعلق به شرکت گوگل بوده و به طور رایگان در دسترس همگان قرار دارد. به کمک گوگل اسکالر علاوه بر اینکه می‌توان نوشته‌های علمی، استنادات، نویسندگان و مقالات را مورد جستجو قرار داده و رویدادهای علمی در حوزه‌های تحقیقاتی مختلف را دنبال کرد، امکان تهیه و به‌روزرسانی پروفایل عمومی از مقالات، ارجاعات و مشاهده شاخص اچ برای نویسندگان مقالات وجود دارد. اگرچه دقت این پایگاه در اندازه‌گیری شاخص‌ها نسبت به دیگر پایگاه‌های معرفی شده کمتر است (زیرا مقالات منتشر شده در مجلات غیرمعتبر را نیز در محاسبه این شاخص لحاظ می‌کند) اما به دلیل رایگان بودن و کاربری آسان، مورد توجه می‌باشد.

شاخص‌های علم‌سنجی ارائه شده اعضای هیأت علمی در این سامانه عبارتند از تعداد مقالات نمایه شده هر عضو هیأت علمی در بانک اطلاعاتی SCOPUS، تعداد کل استنادات دریافت شده این مقالات در بانک اطلاعاتی SCOPUS، میانگین استناد به ازای هر مقاله، شاخص h-Index، شاخص h-Index بدون خوداستنادی، شاخص h-Index بدون خوداستنادی نویسندگان و شاخص h-Index بدون استنادات کتاب در بانک اطلاعاتی SCOPUS می‌باشد. مبنای اطلاعات عمومی، آموزشی، علمی و دانشگاهی هر عضو هیأت علمی در این سامانه شامل اطلاعات فردی و اختصاصی، نام و نام خانوادگی، جنس، سن، عکس، رتبه علمی، رشته و مقطع تحصیلی، CV، کد اختصاصی ORCID و آدرس صفحه اختصاصی فرد در Google scholar می‌باشد که ورود اولیه‌شان توسط کارشناس علم‌سنجی دانشگاه انجام می‌پذیرد ولی ویرایش و تکمیل نهایی آن بر عهده هر یک اعضا می‌باشد. مبنای محاسبه شاخص‌های علم‌سنجی در این سامانه، جدیدترین اطلاعات استخراج شده عضو هیأت علمی مربوطه از بانک اطلاعاتی Scopus می‌باشد که مبتنی بر تعداد مقالات و استنادات (Citation) وی می‌باشد. این اطلاعات به طور خودکار حداقل هر ۱۰ روز یکبار بر اساس بانک اطلاعاتی اسکوپوس به روزرسانی می‌شود. از آنجا که بانک اطلاعاتی Pubmed استنادی نیست و امکان محاسبه و ارائه استنادات را ندارد نمی‌تواند مبنای استخراج اطلاعات در این سامانه قرار گیرد. علت انتخاب بانک اطلاعاتی Scopus در

مقایسه با بانک اطلاعاتی ISI، پوشش گسترده‌تر مجلات در اسکوپوس در گستره علوم پزشکی، کشور ایران و زبان فارسی در مقایسه با آی‌اس‌آی می‌باشد.

هدف علم‌سنجی

سامانه علم سنجی اعضای هیأت علمی (Iranian Scientometric Information Database - ISID) در سال ۱۳۹۴ با هدف استخراج و نمایش به روز شاخص‌های علم‌سنجی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران توسط مرکز توسعه و هماهنگی اطلاعات و انتشارات علمی معاونت تحقیقات و فن آوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور طراحی، پیاده سازی و اجرا شده است. هدف از علم‌سنجی، برنامه ریزی، سیاست‌گذاری و آینده‌نگری علمی و پژوهشی در ابعاد فردی، گروهی، سازمانی، ملی و بین‌المللی است.

برخی از کاربردهای سامانه علم‌سنجی

سامانه علم‌سنجی اعضای هیئت علمی کاربردها و استفاده‌های متعدد و متنوعی دارد. برخی از این موارد عبارتند از:

۱. امکان تهیه گزارش و فهرست افراد بر اساس شاخص‌های: تعداد مقالات، تعداد استنادات، استناد به ازای هر مقاله و h-Index در کل کشور به تفکیک دانشگاه، رشته، رتبه و مقطع تحصیلی
۲. امکان تهیه گزارش شاخص‌های علم‌سنجی افراد بر اساس سن و حتی جنس
۳. امکان تهیه فهرست محققان برتر هر دانشگاه، دانشکده، رشته و مقطع تحصیلی و تخصصی در کشور جهت استفاده در برنامه‌ریزی‌های پروژه‌های پژوهشی و تحقیقاتی خاص و مرتبط، داوری مقالات و ...
۴. امکان تهیه تعداد و فهرست اعضای هیئت علمی دچار رکود علمی در هر دانشگاه، افرادی که مقاله و یا استناد ندارند و یا h-Index آنها از عدد خاصی پایین‌تر است.

۵. امکان استفاده از شاخص h-Index افراد در سامانه برای هیأت های ممیزه جهت ارتقاء و ترفیع اعضای هیئت علمی و یا ارزیابی هیأت علمی برای جذب دانشجوی دکترای پژوهشی و یا جشنواره‌ها مانند رازی جهت دعوت از محققین برتر جهت شرکت در آن جشنواره‌ها.

علم‌سنجی در دانشگاه علوم پزشکی البرز

واحد علم‌سنجی دانشگاه علوم پزشکی البرز در راستای اهداف علم‌سنجی کشوری وزارت بهداشت در بهمن ماه ۱۳۹۴ زیر نظر مدیریت اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی البرز شکل گرفت.

در واحد علم‌سنجی دانشگاه علوم پزشکی البرز در راستای اهداف وزارتی در سامانه ISID اطلاعات عمومی اعضای هیأت علمی دانشگاه شامل نام و نام خانوادگی، دانشگاه، دانشکده و مرکز تحقیقاتی محل خدمت، رتبه علمی، رشته و آخرین مقطع تحصیلی توسط کارشناس علم‌سنجی دانشگاه درج شده است. علاوه بر این شاخص‌های مختلف علم‌سنجی اعضای هیأت علمی از پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس استخراج و در این سامانه ثبت شده است و در مراحل بعدی در حال استخراج شاخص‌های علم‌سنجی پایگاه‌های ISI و Google scholar و ISI (Web of Science) است علاوه بر این شناسه ORCID اعضا نیز باید در سامانه قرار گیرد. جهت انجام این امور واحد علم‌سنجی دانشگاه به فواصل کارگاه‌های آموزشی جهت راهنمایی اعضای هیئت علمی تشکیل می‌دهد و از طریق ایمیل واحد علم‌سنجی Sci@abzums.ac.ir نیز پاسخگوی کلیه سؤالات اعضای هیئت علمی می‌باشد.

هدف کارگاه علم‌سنجی مرکز آموزشی درمانی شهید رجایی

تکمیل پروفایل علم‌سنجی اساتید و اعضای هیئت علمی مرکز آموزشی درمانی شهید رجایی البرز در پایگاه [scopus](http://scopus.com)، researcher.id و [orcid](http://orcid.org) است.

کارگاه علم‌سنجی روز ۹۷/۰۶/۱۹ و ۹۷/۰۶/۱۱ در کتابخانه مرکز آموزشی درمانی رجایی

کارگاه علم‌سنجی شهریور ماه ۹۷ در کتابخانه با حضور کارشناسان علم‌سنجی دانشگاه (خانمها سوسن خدابنده و فاطمه صادقلو) از ساعت ۹ صبح لغایت ۱۶ برگزار گردید.

اقدامات انجام شده جهت برگزاری کارگاه علم‌سنجی:

- ❑ برنامه‌ریزی جهت زمان و مکان کارگاه و هماهنگی با معاون پژوهشی بیمارستان (خانم دکتر فدایی دشتی) و خانم خدابنده (کارشناس علم‌سنجی دانشگاه)
- ❑ گردآوری ایمیل دانشگاهی و GMAIL اساتید
- ❑ هماهنگی با اساتید جهت اعلام برنامه کاری و ساعت مناسب جهت حضور در کارگاه
- ❑ اعلام جدول زمان‌بندی در گروه تلگرامی پزشکان
- ❑ تماس تلفنی با اساتید جهت فیکس کردن زمان و درخواست جهت حضور در کارگاه
- ❑ بازبینی برنامه‌های سیستم‌های کامپیوتری کتابخانه (از لحاظ نرم‌افزاری و سخت افزاری)
- ❑ افزایش سرعت اینترنت وای فای کتابخانه با هماهنگی مسئولین واحد فناوری اطلاعات (آقایان مهندس یوسفیان و واثقی)
- ❑ هماهنگی با واحد آموزش جهت رزرو لپ‌تاپ اضافه در کتابخانه
- ❑ هماهنگی با رئیس امور اداری (جناب آقای رجبی) جهت ناهار کارشناسان علم‌سنجی دانشگاه

در روز یکشنبه ۹۷/۰۶/۱۱ پروفایل علم‌سنجی اساتید و اعضای هیأت علمی به ترتیب دکتر غوغایی، مقصودی، اسدی، چوب‌تاشانی، فرجی‌دانا و جلالی در پایگاه google scholar, scopus, researcher id و orcid تکمیل گردید. در روز دوشنبه ۹۷/۰۶/۱۹ نیز پروفایل علم‌سنجی اساتید و اعضای هیأت علمی به ترتیب دکتر فدائی، دولت‌شاهی، سرورالدین، آثار، ناصری، سهیل‌نادر و رضائی‌کوچانی در پایگاه google scholar, scopus, researcher id و orcid تکمیل شد.

برنامه‌ریزی کارگاه علم‌سنجی در سال ۹۸:

با توجه به وجود اساتیدی که به تازگی جزو اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز شده‌اند از جمله دکتر صحتی، دکتر عباسی و دکتر ریحانی و دکتر آصفی‌راد، نیاز است که جهت تکمیل پروفایل علم‌سنجی اساتید این کارگاه حداقل دو بار در سال ۹۸ برگزار گردد.

به پیوست جدول زمان‌بندی کارگاه علم‌سنجی و اسامی اساتید شرکت‌کننده به تفکیک ناقص بودن پروفایل علم‌سنجی‌شان در پایگاه‌های مختلف علمی به انضمام ایمیل دانشگاهی و GMAIL آنها ارائه می‌شود.

برنامه علم سنجی " روز یکشنبه " ۹۷/۶/۱۱

روز و تاریخ	۸:۳۰-۹:۳۰	۹:۳۰-۱۰:۳۰	۱۰:۳۰-۱۱:۳۰	۱۱:۳۰-۱۲:۳۰	۱۲:۳۰-۱۳:۳۰	۱۳:۳۰-۱۴:۳۰	۱۴:۳۰-۱۵:۳۰
یکشنبه ۹۷/۰۶/۱۱	دکتر مقصودی	دکتر غوغائی		دکتر چوب تاشانی	ناهار	دکتر فرجی دانا	دکتر جلالی

واحد توسعه تحقیقات بالینی - کتابخانه ۹۷/۶/۱۰ ساعت ۱۱

dr.nader@abzums.ac.ir

dr.sehati@abzums.ac.ir

dr.sorour@abzums.ac.ir

dr.abasi@abzums.ac.ir

Reyhani@abzums.ac.ir

با سلام و احترام

لیست ایمیل دانشگاهی

اساتید جهت

کارگاه علم سنجی

واحد توسعه تحقیقات بالینی - کتابخانه
۹۷/۶/۱۰

• اعضاء محترم هیات علمی

ضمن تبریک روز پزشک و عید سعید قربان به اساتید گرامی، خواهشمند است تاریخ های پیشنهادی جهت کنترل و انجام "پرو فایل علم سنجی" توسط سرکار خانم خداینده (کارشناس علم سنجی دانشگاه) در مرکز آموزشی درمانی شهید رجایی را تا پنج شنبه ۹۷/۶/۱۱ اعلام نمایید. لازم به ذکر است تکمیل پرو فایل هر فرد حداقل ۱ ساعت زمان لازم دارد. ایمیل دانشگاهی البرز و [gmail](mailto:) الزامی است.

تاریخ	روز	ساعت
۹۷/۶/۱۱	یکشنبه	لطفا ساعت پیشنهادی خود را
۹۷/۶/۱۹	دوشنبه	از ۸:۳۰ لغایت ۱۲ ظهر ۱۳ لغایت ۱۵ اعلام نمایید

واحد توسعه تحقیقات بالینی رجایی - کتابخانه - ۹۷/۵/۳۰

اسم: ... کد: ... تاریخ: ...	موضوع: اطلاع رسانی علم سنجی	دانشگاه علوم پزشکی البرز مرکز آموزشی درمانی شهید رجایی واحد توسعه تحقیقات بالینی - کتابخانه
--	------------------------------------	--

تکمیل پرو فایل علم سنجی اساتید و اعضای هیات علمی

گروه هدف: اعضاء هیات علمی و پزشکان

اجرا کنند: :

سرکار خانم خداینده (کارشناس علم سنجی دانشگاه علوم پزشکی البرز)

🕒 زمان و تاریخ برگزاری: **یکشنبه ۹۷/۰۶/۱۱ و دوشنبه ۹۷/۰۶/۱۹**

ساعت: ۹ - ۱۵

📍 مکان برگزاری: **مرکز آموزشی درمانی شهید رجایی**

(لابی ساختمان پورسینا - واحد کتابخانه)

کارگاه علم‌سنجی روز دوشنبه

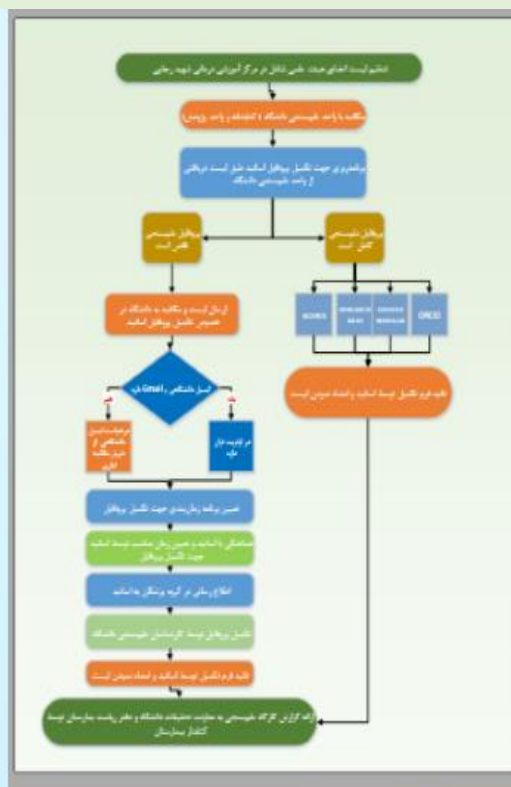
۹۷/۰۶/۱۹ که توسط سرکار خانم

خداينده (کارشناس علم سنجي)

دانشگاه) انجام می شود، تقدیم

می گودد.

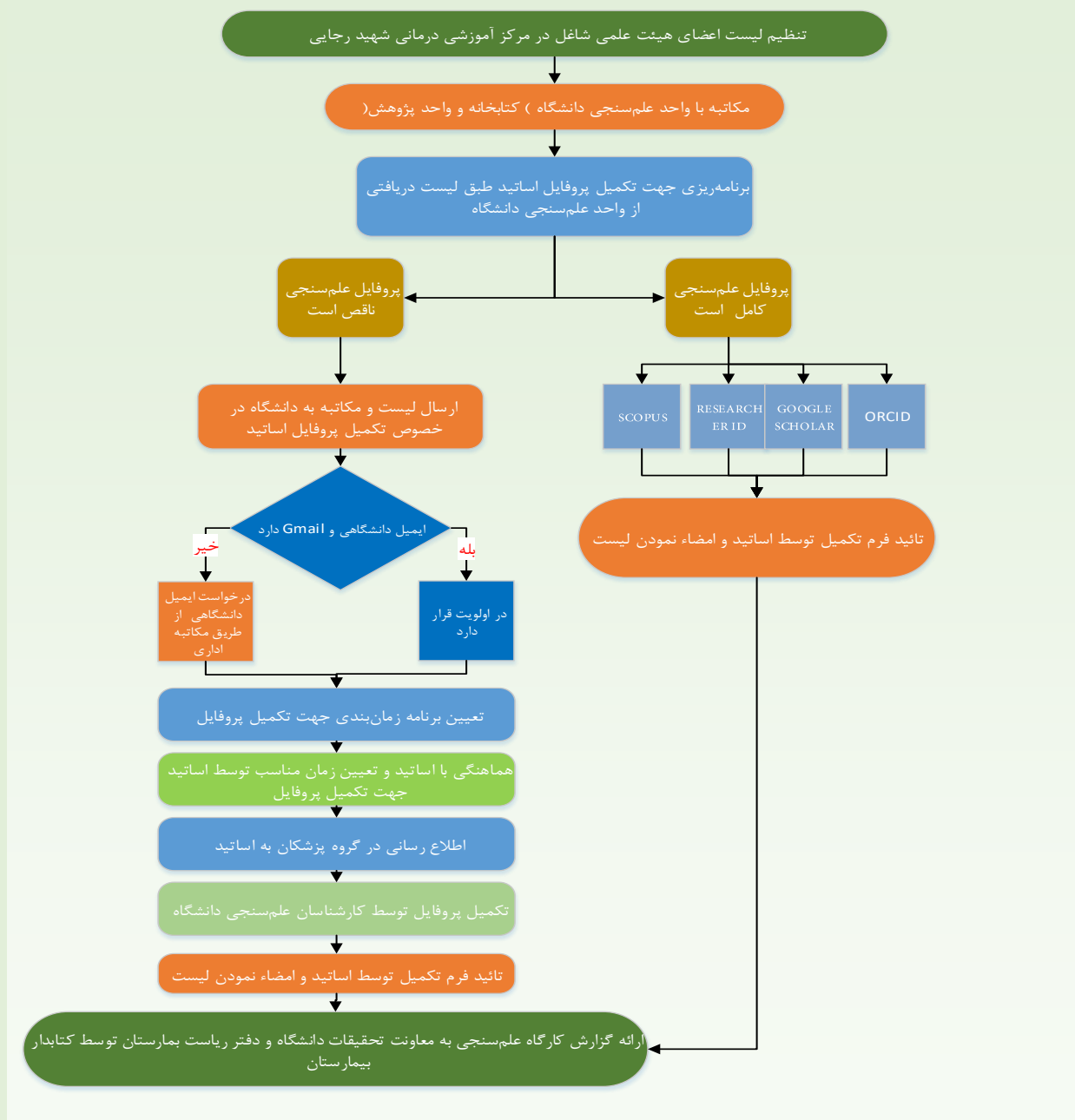
روز و تاریخ	10-9	11-10	12-11	13-12	14-13	15-14
دوشنبه 97/06/19	دکتر فدائی / دکتر دولتشاهی	دکتر سرورالدین	دکتر آثار / دکتر سهیل نادر	دکتر ناصری	ناهار	دکتر رضائی کوجانی

علم سنجی اساتید و اعضاء هیات علمی
فصل تجارت کارگاه علم سنجی (تکمیل پروفایل)

شماره 1397

کارگاه علم‌سنجی اساتید و اعضای هیأت علمی

تصویب	تایید	تهیه و تدوین فلوچارت
دکتر مریم فدایی دشتی (معاون پژوهشی بیمارستان)	فاطمه رحیمی (کارشناسی ارشد مراقبت ویژه)	ربابه جعفری (کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی)